

BIOGRAFIE JOAN GIDEON LOTEN (1710-1789)

Precies 300 jaar na zijn geboorte, is de biografie verschenen van de Utrechter Joan Gideon Loten (1710-1789), een achttiende-eeuwse VOC-dienaar en liefhebber van wetenschappen die na zijn terugkeer uit Oost-Indië twintig jaar in Londen woonde. Daar werd hij gekozen tot Fellow van de Royal Society (FRS) en Fellow van de Antiquaries of London (FSA). Loten geniet enige bekendheid vanwege zijn natuurhistorische collectie aquarellen die wordt bewaard in het Londense Natural History Museum, de British Library in Londen en Teylers Museum in Haarlem. Hij overleed op 25 februari 1789 in Utrecht en werd begraven in de Jacobikerk. Zijn rouwbord werd in 1795 door de patriotten uit de kerk verwijderd en nooit meer teruggeplaatst. Echter, een groot monument in de Londense Westminster Abbey herinnert aan deze ten onechte bijna vergeten Nederlandse natuurfilosoof en 'virtuoso'.

De biografie van Joan Gideon Loten is een persoonlijk verhaal over zijn leven en loopbaan in Java, Celebes en Ceylon (1732-1758). Loten bracht een collectie natuurhistorische aquarellen bijeen waarop vogels, zoogdieren, insecten en planten uit Azië natuurgetrouw zijn weergegeven. In 1758 repatrieerde Loten als een vermogend man. Hij was zijn vaderstad Utrecht ontgroeid en voelde zich onder de regenten en aristocraten niet op zijn plaats. Van 1759 tot 1781 woonde hij in Londen waar hij deel uitmaakte van de elite. Zijn collectie tekeningen en aquarellen werd gebruikt door Engelse natuuronderzoekers, die de afbeeldingen kopieerden in hun boeken. Lotens verzameling is belangrijk als referentie voor een aanzienlijk aantal vogels van Ceylon en Java. De bekende Zweedse natuuronderzoeker Carolus Linnaeus noemde een Ceylonese zonnevogel naar Loten.

Na zijn terugkeer in Europa verslechterde Lotens gezondheid. In de biografie worden zijn astmatische klachten en de medicatie met opium, teerwater en andere opmerkelijke middelen uitvoerig in zijn eigen woorden beschreven. De laatste jaren van zijn leven woonde Loten in zijn huis aan de Drift in Utrecht. Daar maakte hij de patriotse onlusten mee, waarin zijn broer Arnout een rol speelde als orangistisch burgemeester van Utrecht.

De biografie van Joan Gideon Loten geeft een beeld van het dagelijks leven in de achttiende eeuw in Utrecht, Oost-Indië en Engeland. Het boek bevat tevens een inventaris van Lotens collectie natuurhistorische aquarellen. Veel aquarellen en tekeningen zijn als illustratie in het boek opgenomen. Verder zijn Lotens aantekeningen over de flora en fauna van Java, Celebes en Ceylon in het boek weergegeven. Deze geven samen met de afbeeldingen een beeld van Loten als een toegewijd liefhebber en verzamelaar, een achttiende-eeuwse 'virtuoso'.

Alexander J.P. Raat, *The Life of Governor Joan Gideon Loten (1710-1789), a personal history of a Dutch virtuoso*. Verloren Publishers Hilversum. ISBN 978-90-8704-151-9. 832 pagina's, geïllustreerd, 32 pagina's kleurkatern. Verkoopprijs € 75,-.

Informatie bij uw plaatselijke boekhandel en bij
Uitgeverij Verloren Hilversum
Torenlaan 25
1211 JA Hilversum
tel.: 035-6859856
fax: 035-6836557
www.verloren.nl

